

Středa 24. října 2007

P6\_TA(2007)0467

**Tematická strategie udržitelného používání pesticidů****Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. října 2007 o tematické strategii udržitelného používání pesticidů (2007/2006(INI))***Evropský parlament,*

- s ohledem na sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Tematická strategie udržitelného používání pesticidů (KOM(2006)0372),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES ze dne 22. července 2002 o šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí<sup>(1)</sup>,
- s ohledem na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zavedení rámce pro akce Společenství k dosažení udržitelného využívání pesticidů (KOM(2006)0373),
- s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (KOM(2006)0388),
- s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o statistice přípravků na ochranu rostlin (KOM(2006)0778),
- s ohledem na článek 175 Smlouvy,
- s ohledem na článek 6 Smlouvy, podle něhož musí být ochrana životního prostředí zahrnuta do vymezení a provádění politik Společenství zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu<sup>(2)</sup>,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro akce Společenství v oblasti vodohospodářské politiky<sup>(3)</sup> („rámcová směrnice o vodohospodářské politice“), směrnici Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě<sup>(4)</sup>, směrnici Rady 75/440/EHS ze dne 16. června 1975 o jakosti povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody<sup>(5)</sup> a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod proti znečištění a zhoršení jejich kvality<sup>(6)</sup>,

<sup>(1)</sup> Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1.

<sup>(2)</sup> Úř. věst. L 70, 16.3.2005, s. 1.

<sup>(3)</sup> Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.

<sup>(4)</sup> Úř. věst. L 330, 5.12.1998, s. 32.

<sup>(5)</sup> Úř. věst. L 194, 25.7.1975, s. 26.

<sup>(6)</sup> Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 19.

Středa 24. října 2007

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH) a zřízení Evropské agentury pro chemické látky<sup>(1)</sup> a na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/121/ES ze dne 18. prosince 2006, kterou se mění směrnice Rady 67/548/EHS o sbližování právních a správních předpisů týkajících se klasifikace, balení a označování nebezpečných látek za účelem jejího přizpůsobení nařízení (ES) č. 1907/2006<sup>(2)</sup>,
  - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a náhradou škod na životním prostředí<sup>(3)</sup>, směrnicí Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin<sup>(4)</sup> a směrnicí Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků<sup>(5)</sup>,
  - s ohledem na souhrnnou zprávu Komise a nizozemských ministerstev pro bydlení, prostorové plánování a životní prostředí a pro zemědělství a řízení přírodních zdrojů a ryb nazvanou „Možnosti budoucí politiky ochrany životního prostředí EU pro přípravky na ochranu rostlin“ (1997),
  - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a na stanovisko Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A6-0291/2007),
- A. vzhledem k tomu, že v letech 1992–2003 se v EU hojně používaly prostředky na ochranu rostlin (POR) a v jejich používání nedošlo k poklesu, třebaže se v některých členských státech úspěšně rozvíjely proaktivní politiky s cílem omezit používání pesticidů v zemědělství,
- B. vzhledem k tomu, že v životním prostředí (zejména v půdě a ve vodě) lze stále nalézt nežádoucí množství některých pesticidů; vzhledem k tomu, že v zemědělských produktech se stále vyskytují rezidua překračující regulační limity,
- C. vzhledem k tomu, že přestože používání pesticidů přináší nepopíratelné výhody při zajišťování efektivní a udržitelné konkurenceschopné zemědělské produkce v Evropě, široká veřejnost by měla být lépe informována o možných zdravotních a ekologických rizicích a krátkodobých i dlouhodobých negativních dopadech spojených s jejich používáním,
- D. vzhledem k tomu, že další používání pesticidů by mělo být možné pouze za předpokladu dodržení zásady předběžné opatrnosti s ohledem na lidské zdraví a ochranu vodního a půdního ekosystému; vzhledem k tomu, že to znamená, že by pesticidy neměly být používány, dokud nebude provedeno posouzení týkající se zdraví a životního prostředí; a vzhledem k tomu, že by měly být podporovány a jako základ pro sledování zohledněny srovnávací údaje a osvědčené postupy týkající se omezení používání pesticidů v různých členských státech,
- E. vzhledem k tomu, že chybí průhledný systém ohlašování a monitorování používání pesticidů a limitů reziduí ve výrobcích a že nebyly vytvořeny příslušné ukazatele,
1. uznává potřebu evropského právního rámce pro oblast používání pesticidů, protože současné právní předpisy se ukázaly nedostatečnými pro prevenci nebezpečí a zdravotních i ekologických rizik vyplývajících z používání pesticidů;
2. považuje za důležité přijmout nové právní předpisy založené na přístupu, který bude mnohem více zaměřen na omezení používání pesticidů a jenž bude více ambiciózní, pokud jde o ohleduplnost vůči životnímu prostředí, prostřednictvím poskytování smysluplné podpory ekologickému zemědělství a metodám integrované zemědělské výroby;

<sup>(1)</sup> Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1.<sup>(2)</sup> Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 852. Oprava zveřejněna v Úř. věst. L 136, 29.5.2007, s. 281.<sup>(3)</sup> Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 56.<sup>(4)</sup> Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7.<sup>(5)</sup> Úř. věst. L 103, 25.4.1979, s. 1.

**Středa 24. října 2007**

3. vítá tematickou strategii udržitelného používání pesticidů (dále jen „tematická strategie“), která identifikuje nedostatky současných právních předpisů Společenství a navrhuje regulovat fázi používání s cílem „zaplnit mezeru“ mezi uváděním POR na trh na straně jedné a koncem jejich životního cyklu na straně druhé;
4. poukazuje na to, že EU doposud vydala přes deset právních aktů, které přímo či nepřímo regulují používání POR; zdůrazňuje však, že připravované předpisy pro používání POR jsou krokem správným směrem;
5. sděluje, že tematická strategie zahrnuje pouze POR, které tvoří jen část pesticidů; vyzývá Komisi, aby neodkladně zahrnula přípravky pro regulaci živočišných škůdců (typy biocidních přípravků 14–19), jak jsou uvedeny v příloze V ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 98/8/ES ze dne 16. února 1998 o uvádění biocidních přípravků na trh<sup>(1)</sup>, do působnosti tematické strategie, neboť představují obdobné riziko pro lidské zdraví a životní prostředí, a důrazně žádá Komisi, aby co nejrychleji rozšířila oblast působnosti tematické strategie na další biocidy;
6. považuje za nezbytné zlepšit chování uživatelů pesticidů tak, aby se zamezilo nevhodnému a nadměrnému používání a případům otrav; vítá vytvoření systému odborného školení profesionálních uživatelů pesticidů, pro který by měla Komise navrhnout pokyny zohledňující rozdíly mezi různými evropskými regiony; domnívá se, že certifikace a odborné školení musí být podmínkou pro zaměstnávání profesionálních uživatelů pesticidů a že by se mělo rovněž pečovat o trvalý profesní růst zaměřený na aktualizaci technických dovedností a znalostí těchto uživatelů a na zajištění bezpečnosti a účinnosti používání pesticidů; navrhuje, aby byly vytvořeny nebo posíleny poradenské služby pro zemědělce s cílem zvýšit povědomí zemědělců o bezpečném používání pesticidů a podpořit výměnu osvědčených postupů;
7. vyzývá Komisi, aby v souladu se zásadou, podle níž znečišťovatel platí, zvážila vhodné způsoby, jak zapojit výrobce POR nebo účinných látek těchto přípravků do činnosti zaměřené na nápravu škod pro lidské zdraví či životní prostředí, jejichž příčinou může být používání POR;
8. doporučuje, aby se prodej a distribuce pesticidů uskutečňovaly pod dozorem vyškolených profesionálů nebo specialistů a aby byly tyto transakce zaznamenávány v registru s cílem zajistit odpovídající kontrolu prodeje a používání uvedených přípravků;
9. zdůrazňuje, že nebezpečí a zdravotní i ekologická rizika vyplývající z používání pesticidů nelze účinně minimalizovat bez konstruktivního dialogu a budování kapacit se třetími zeměmi včetně finančních podnětů a přísnějších kontrol přípravků dovážených do EU s ohledem na zajištění rovných podmínek hospodářské soutěže;
10. vyzývá Komisi, aby formulovala politiku ochrany a spolupráce při používání pesticidů a POR vůči státům sousedícím s EU;
11. zdůrazňuje, že v informování široké veřejnosti o problematice pesticidů, zejména neprofesionálních uživatelů pesticidů, hrají zásadní roli média; a navrhuje vypracování kampaní ke zvýšení informovanosti a povědomí veřejnosti;
12. vítá obecně opatření, která zvolila Komise; zdůrazňuje však, že klíčovými prvky celého procesu jsou ambiciózní národní akční plány členských států;
13. lituje dále, že se Komise rozhodla vyřadit z národních akčních plánů kvantitativní a kvalitativní kritéria, a snížila tak jejich úroveň;
14. zdůrazňuje, že bez kvantitativního vymezení cílů pro omezení používání pesticidů v národních akčních plánech je definice pojmu „omezení nebezpečí, rizik a závislosti na pesticidech“ velmi nepřesná a nejednoznačná a nebude nutit členské státy, aby snižovaly množství používaných pesticidů, nebo k tomu, aby upřednostňovaly nechemické alternativy ochrany rostlin a ochrany před škůdci a řízení obdělávání půdy;

<sup>(1)</sup> Úř. věst. L 123, 24.4.1998, s. 1.

Středa 24. října 2007

15. navrhuje, aby Komise propojila odstraňování nebezpečí, rizik a závislosti na pesticidech s kvantitativními kritérii v národních akčních plánech ustanovením podmínky, že členské státy jsou povinny stanovit své vlastní vnitrostátní cíle, časový rozvrh a kritéria pro omezení používání pesticidů, a přitom aby vzala v potaz pozitivní zkušenosti některých členských států, které již kvantitativní cíle pro omezení pesticidů používají a v nichž se ukázalo, že používání pesticidů lze omezit, aniž by to zemědělcům způsobilo výrazné náklady;
16. zdůrazňuje, že je nutno omezit používání POR s cílem dosáhnout nižší nebezpečnosti a hledat alternativní přípravky na ochranu rostlin, zdroje a metody, které budou příznivější pro životní prostředí a méně škodlivé pro lidi i zvířata, a že tato nutnost s sebou přinese kromě dalšího zlepšování životního prostředí a veřejného zdraví také zkvalitnění evropských zemědělských produktů a navíc přispěje k širší informovanosti veřejnosti a ke zvýšení citlivosti spotřebitelů na tuto problematiku;
17. souhlasí s tím, že by se národní akční plány měly přizpůsobit specifickým podmínkám týkajícím se podnebí, zemědělství a škůdců v jednotlivých členských státech tam, kde je nezbytná určitá zvláštní péče, a zejména pokud jde o plodiny menšího významu;
18. doufá, že Komise bude specifikovat finanční pomoc Společenství, která bude využita členskými státy k provedení studií, tvorbě databází a posílení znalostí týkajících se pesticidů;
19. vítá sdělení Komise, že nejdůležitějším očekávaným výsledkem této tematické strategie je omezení negativních dopadů používání pesticidů na lidské zdraví;
20. lituje, že ačkoli s pesticidy souvisejí dopady na imunitní systém, poruchy funkce žláz s vnitřní sekrecí, neurotoxické poruchy a rakovina <sup>(1)</sup>, tematická strategie se zabývá zdravím pouze okrajově;
21. zdůrazňuje, že látky, které jsou karcinogenní, mutagenní nebo toxické pro reprodukci, nebo látky perzistentní, bioakumulativní či toxické a látky, které působí na činnost žláz s vnitřní sekrecí, nelze schválit jako účinné látky v pesticidech;
22. zdůrazňuje, že plody, kojenci, děti, těhotné ženy, starší lidé, osoby s chronickým onemocněním, osoby s již existujícími zdravotními problémy, uživatelé pesticidů, venkovské obyvatelstvo a venkovská společenství jsou zranitelnější a více vystaveni dopadům pesticidů než zbytek populace, zejména pak kumulativním účinkům různých druhů pesticidů;
23. zdůrazňuje, že podmínkou používání POR je jejich předchozí schválení a že toto schválení je založeno na vědeckém posouzení POR včetně jejich aktivních činidel, jež má za cíl určit, jaká rizika vytváří přípravek, je-li správně používán, pro zdraví lidí a zvířat či životní prostředí;
24. považuje za nezbytné provádět další výzkum zdravotních dopadů používání pesticidů, zejména jejich kombinovaného a kumulativního používání;
25. vřele vítá zákaz látek na základě jejich vnitřního rizika a takzvanou „zásadu substituce“, podle níž budou staženy z trhu nebezpečnější látky v případech, kdy existují bezpečnější alternativy, včetně nechemických alternativ;
26. vyzývá Komisi, aby společně s členskými státy a průmyslem učinila opatření proti dovozu zfalšovaných nebo nedovolených POR a jejich uvádění na trh;
27. vyzývá Komisi, aby zajistila, že pokud bude v dovážených potravinách zjištěno překročení mezní hodnoty, budou učiněna stejná opatření a sankce jako u produktů vyrobených v EU; vyžaduje, aby byla ve všech členských státech stejným způsobem ihned zabezpečena dostatečně častá kontrola dováženého zboží (které všeobecně podléhá méně přísným právním úpravám používání POR, což znamená, že u něj existuje vyšší riziko nezákonných limitů reziduí) s cílem zabránit znevýhodnění evropských zemědělců a výrobců a vytvořit v rámci EU pro všechny provozovatele stejné podmínky hospodářské soutěže;

(<sup>1</sup>) Sdělení Komise nazvané „Evropská strategie v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví“ KOM(2003)0338, s. 5.

**Středa 24. října 2007**

28. žádá náležitou kontrolu a zákaz dovozu do EU takových krmiv, které jsou produkovány za použití POR a pesticidů, jejichž používání a prodej na trhu není v EU povolen;
29. žádá vytvoření koordinovaných systémů sběru informací o produkci, dovozu, vývozu, prodeji, distribuci a používání obecně dostupných pesticidů;
30. věří, že aby se zamezilo nechtěné expozici, je nutné vymezit zóny, včetně chráněných povodí pitné vody, s omezeným nebo nulovým používáním pesticidů a zvýšit ochranu vodního prostředí před znečištěním pesticidy; považuje za nutné zavést „nárazníková pásma“ o odpovídající šířce, která budou zohledňovat různé zemědělské, zeměpisné a povětrnostní podmínky; domnívá se, že používání pesticidů by mělo být zakázáno v městských obytných čtvrtích, veřejných parcích, na sportovních hřištích, školních dvorech a dětských hřištích i v okolí takových ploch, jelikož Komise uznává, že rizika pro širokou veřejnost vyplývající z vystavení pesticidům v těchto oblastech jsou značná;
31. bere na vědomí kontaminaci evropských povrchových a podzemních vod pesticidy a zdůrazňuje potřebu posílit soudržnost tematické strategie s rámcovou směrnicí o vodohospodářské politice; zdůrazňuje, že obvykle se však čistí jen voda určená pro lidskou spotřebu, zatímco zbytek kontaminované vody se do lidského těla dostává z rostlin a živočichů, což podstatně zvyšuje náklady na následnou léčbu;
32. uznává, že je nezbytné zakázat letecké postřiky; domnívá se však, že postřiky lze používat v případech, kdy to přináší nesporné výhody pro životní prostředí nebo tam, kde neexistují žádné přijatelné alternativy; mělo by však být povinností v takových případech zároveň informovat širokou veřejnost o době provádění postřiku a množství a druhu použitého pesticidu;
33. vyzývá Komisi, aby urychlila harmonizaci maximálních limitů reziduí ve Společenství, neboť podmínky hospodářské soutěže v EU nejsou v současné době pro všechny subjekty stejné, což brání obchodu a vede ke znejištění spotřebitelů;
34. naléhavě žádá Komisi, aby stanovila co nejnižší limity reziduí, pokud není jasně prokazatelné, že ani s použitím těch nejlepších dostupných technik a metod nelze udržet limity reziduí pod určitou úroveň; v této souvislosti žádá členské státy, aby zlepšily monitorování koncentrace pesticidů v potravinách a v životním prostředí;
35. vítá navrhovanou výzvu adresovanou členskými státy, aby zrušily ustanovení, která jim umožňují uplatňovat u pesticidů snížené sazby DPH; domnívá se, že by Komise měla pomoci členskými státy při zavedení příslušných opatření týkajících se podpory pro zemědělce, jež by měla být financována v rámci rozvoje venkova;
36. vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy při vytvoření systému daní nebo dávek s cílem – kvantitativně i kvalitativně – ovlivnit používání pesticidů;
37. trvá na tom, aby Komise navrhla jasné definice a minimální kritéria pro IPM zahrnutím vyššího podílu oblastí s ekologickým zemědělstvím v Evropě a uplatňováním závazných norem, které budou obecné i specifické podle plodiny, pro IPM týkající se veškeré obdělávané půdy s výjimkou půdy obdělávané v rámci ekologického zemědělství;
38. bere na vědomí, že různá nařízení tvořící společnou zemědělskou politiku již zohledňují mnohé otázky životního prostředí a díky tomu jsou zemědělské výrobní metody šetrnější k životnímu prostředí;
39. poukazuje na potřebu rozšiřování zemědělských postupů, které podporují používání nižších dávek pesticidů (mimo jiné integrovaná produkce a ekologické zemědělství), což přispěje k celkovému omezení používání pesticidů;

Středa 24. října 2007

40. naléhavě žádá členské státy, aby podporovaly zemědělství s omezeným používáním pesticidů a ekologické zemědělství a zajistily, aby profesionální uživatelé pesticidů používali všechny dostupné metody ochrany plodin, které jsou šetrnější k životnímu prostředí, a upřednostňovali nechemické metody ochrany rostlin, ochrany proti škůdcům a řízení rostlinné výroby, například střídání plodin a mechanické odstraňování plevelu, před soustavným používáním pesticidů;
41. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily dostatečné prostředky na výzkum rezistence, na kultivaci a poskytnutí široké škály plodin s různými rezistenčními vlastnostmi, na výzkum střídání plodin a metod kultivace půdy za účelem boje proti škůdcům a nemocem rostlin a na inovace v oblasti ochrany rostlin včetně nechemických alternativ;
42. zdůrazňuje, že globální oteplování pravděpodobně povede ke zvýšení populací škůdců, což může zvýšit četnost a intenzitu jejich výskytu; z tohoto důvodu požaduje prozkoumání dopadů změn klimatu nejen na zemědělskou produkci, ale také z hlediska ochrany životního prostředí;
43. vyzývá členské státy, aby zajistily bezpečné skladování pesticidů a nakládání s nimi, řízený sběr nepoužitých pesticidů s prošlou záruční lhůtou a prázdných obalů a nakládání se zastaralými pesticidy v souladu s pravidly pro nebezpečný odpad;
44. vzhledem ke skutečnosti, že se v podzemních a na venkovních skládkách v EU doposud skladuje více než 200 000 tun pesticidů, žádá, aby byly na bezpečnou likvidaci starých pesticidů použity stávající prostředky Společenství;
45. uznává, že pro omezení nepříznivých vlivů pesticidů na zdraví a životní prostředí, zejména pokud jde o příslušné pracovníky, zemědělce a obyvatele, jsou nezbytná dobře udržovaná aplikační zařízení a zdůrazňuje, že tato aplikační zařízení musí být pravidelně kontrolována;
46. naléhavě žádá Komisi, aby zohlednila značně znepokojivou otázku úmrtnosti v domácích včelstvech – problém, který je spojen s používáním určitých systémových insekticidů (obsahujících účinné složky Fipronil a Imidacloprid) využívaných k ošetření slunečnicových a kukuřičných semen;
47. zdůrazňuje potřebu změny evropských obchodních norem týkajících se tvaru, velikosti a vzhledu čerstvého ovoce a zeleniny, které podněcují intenzivní používání pesticidů;
48. naléhavě žádá Komisi, aby navrhla tematickou strategii jako obecný rámec pro současné a budoucí právní předpisy; navrhuje určit vymahatelnou kombinaci nástrojů, které si nebudou odporovat, ale vzájemně se doplňovat;
49. vítá skutečnost, že na základě tematické strategie Komise navrhla zevrubný právní rámec Společenství týkající se opatření navržených s cílem uskutečnit udržitelné používání POR;
50. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a parlamentům a vládám členských států.
-